

[Livet]

Liv et på stripa

Helt ytterst på Værøy i Lofoten har Remi og Jeanette Johansen gjort om en nedlagt flyplass til sjokoladefabrikk, festivalområde og bolig.

Erlend Ofte Arntsen og Elin Høyland (foto), Værøy, Lofoten

KJØPTE FLYPLASS. I 2002 kjøpte Remi Johansen (34) Værøys nedlagte flyplass for å kunne bo der. Her tar en av de to grågjessene som han og samboer Jeanette Johansen (35) fosterer opp,

JEANETTE JOHANSEN (35) henter noen nylagte egg fra det som tidligere var en flyplassgarasje. – Folk spør alltid hva vi gjør med eggene. «Spiser dere dem?» Selvfølgelig spiser vi dem, sier hun og rister på hodet med et overbærende smil.

Hun spaserer bortover mot den asfalterte flystripen med en neve tørrfôr. Et lite knippe av de 50–60 dyrene som bor på flyplassen, følger henne hakk i hæl. En brunrød hane skjønner fort hva som er på gang, det samme gjør hønsene, tre synkront vaggende ender, noen kaniner og et par katter. For ikke å snakke om Birk, en knøttliten yorkshireterrier som sjefete og andpustent løper rundt med luggen i øynene og passer på det meste.

Jeanette ble samboer med Remi Johansen (34) for et år siden. Da flyttet hun inn i huset, nærmere bestemt en nedlagt flyplass ytterst ute på nordsiden av forblåste Værøy i Lofoten. →

noen av sine første vingeslag på flystripen. Remis mor, Unni Johansen (62), til høyre.

[Livet på stripa]

- ➔ - Endene var vi enige om. Men så tok hun med hele hønsflokken, sier Remi.

Oppslag på Samvirkelaget. Tilbake til 2001. Etter fullførte masterstudier i multimedia, kom Remi Johansen hjem til Værøy fra Australia for en ukers ferie. Han ble værende. Verden hadde han sett. Nå gjaldt det å skape seg en egen på den lille øya med 750 innbyggere, hvor over halvparten får lønn fra fiskerinæringen. Etter ett år kjøper han like godt øyas nedlagte flyplass.

- Den var til salgs. Det hang et oppslag på Samvirkelaget om at kommunen ville selge den. Dessuten hadde jeg ikke lyst til å bo i et vanlig hus, sier Remi.

Ulykken. 12. april 1990 sjekket tre passasjerer inn på Værøy lufthavn. Kort tid etter styrtet flyet i havet bare noen hundre meter fra flyplassen. De tre passasjerene og de to pilotene omkom, og flyplassen ble stengt samme dag. Luftfartsverket konkluderte to år senere med at den ikke skulle gjenåpnes, hverken der den i utgangspunktet lå eller andre steder på øya.

De ekstreme vindforholdene ble avgjørende for beslutningen om ikke å drive flyplassen lenger. Når vindkastene slår inn mot den stupbratte fjellsiden, som strekker seg langs hele flystripa, skapes uforutsigbare vindskjær og kraftig turbulens.

Det var ikke nytt for lokalbefolkningen at flyplassen lå forkjært til i det brutale landskapet. Tilløp til opprør fant sted blant de offentlige ansatte på øya som var tvunget til å reise mye, og det hadde vært arrangert folkemøter. Men dels fordi det var det letteste og billigste stedet å bygge, og dels fordi et dobbeltvedtak i Stortinget fra 1970-tallet hadde lovet en foreløpig helikopterrute mot at det ble bygget ordinær flyplass på sikt, ble Værøy lufthavn likevel bygget i 1986. 20 investerte millioner kroner resulterte i fire års drift. Helikopterplassen ligger i dag der man alltid har ment at vindforholdene tross alt er de beste.

Snudd til noe godt. Ti år etter nedleggelsen bød Remi Johansen kommunen 250.000 kroner for de 550 kvadratmeterne med inneareal og tilhørende flystripa, en drøy prosent av den opprinnelige prisen. Værsågod, sa kommune styret.

- Jeg kjørte personlig rundt til alle kommunestyremedlemmene med prosjektbeskrivelsen av hvordan jeg tenkte å bruke flyplassen, slik at jeg skulle være sikker på at de leste den. Kameratene mine skjønte ikke hva jeg drev med. Men nå gjør de jo det, sier Remi lurt.

Moren hans, Unni Johansen (62), ryddet seg et rom på den nedskitnede flyplassen dagen etter kommunestyrets vedtak og flyttet inn. Remi kom snart etter, og så satte mor, sønn og noen innleide snekkere i gang med å gjøre ankomsthallen om til pub, et tidligere lager om til galleri og bygningen forøvrig beboelig.

- Jeg var veldig spent på om jeg kom til å trives her ute. Det var så trist her, med ulykken og alt. Men her er det blitt snudd til noe godt, sier Unni.

Halvveis til sommeren 2003, muligens på nyttårsaften, får Remi enda en idé. Hva med en musikkfestival på flystripa? De hadde jo pub og plass i massevis? Sjørock Festivalen ble til sommeren 2003 med 250 besøkende, og i år var det i løpet av de to festivaldagene 1300-1400 mennesker innom.

- Familiene til de to fra Værøy som omkom i ulykken, har kommet nesten hvert år på festivalen, fordi de synes det er så flott at det ble gjort noe positivt med stedet, sier Unni.

Hun flyttet fra flyplassen da hun fikk muligheten til å ta over huset etter eksmannen, som døde for et par år siden.

Lofoten Sjokolade. Å drive pub året rundt på et lite sted, er ikke lett, spesielt ikke når den er plassert 500 takikroner unna 90 prosent av innbyggerne. Da den ifjor høst ble lagt ned, fikk Remi endelig gjort alvor av planene om å gjøre ankomsthallen om til stue. Og ifjor høst flyttet kjæresten Jeanette inn.

Hun viser vei nedover i korridoren fra det

STILLE STRIPE. 12. april 1990 sjekket tre passasjerer inn på Værøy lufthavn. Kort tid etter avgang styrtet flyet i havet rett ved flyplassen. Alle fem ombord omkom, og flyplassen ble aldri åpnet igjen.

SPONTAN KJÆRLIGHET. Remi og Jeanette møttes første gang for tre år siden. «Kan du ikke bare flytte inn her?» spurte han når hun kom til øya for første gang ifjor høst. Det dekorerte flytårnet bak.

HOT. Den sterkeste av de to chilisjokoladene merkes med advarsler av Jeanette. Vann, snarere enn kaffe, kan anbefales å drikke til.

som har vært både ankomsthall, pub og nå er en romslig, hvitmalt stue. Kun et slitt Wide-røe-klistremerke på en dør avslører at det har vært flyplassdrift i stuen deres nå. Hun svinger til høyre og viser frem spirene til en sjokoladefabrikk, en drøm hun har hatt i mange år og som allerede har fått svært velsmakende resultater: luksuriøse konfekter med delikate fyll, for eksempel Cointreau, chili og pasjonsfrukt. Alt kledd i dyp, mørk sjokolade.

- Jeg har lenge savnet kvalitetssjokolade i Norge som ikke bare smaker søtt og nougat, jeg vil lage sjokolade med masse smak som varer. En virkelig god sjokolade merker du en halvtime etter du har spist den, sier Jeanette.

Som perfektjonist har Jeanette tatt seg god tid til å snuse opp de riktige råvarene. Basis-sjokoladen fra Italia tok det ett og et halvt år å finne. Men noen snobb er hun ikke.

- Jeg er mer inspirert av naturen og omgivelsene her, enn franske og belgiske chokoladerier.

Uten å ha drevet særlig markedsføring, har hun på sommeren allerede oppimot 20 besøkende turister hver dag som vil kjøpe sjokolade fra «the chocolate lady».

Og øyfolket selv valfarter også over til nord-siden for å pirre smaksløkene.

- Men jeg er ikke helt klar ennå. Det er fortsatt masse utstyr jeg mangler for å kunne lage store nok mengder, sier Jeanette.

- Jeg torde nesten ikke å si til folk hva jeg skulle. Sjokoladefabrikk, liksom, det høres jo helt tullete ut. Og når jeg begynte å sjekke for tre-fire år siden, fikk jeg høre at det var svært vanskelig å starte noe sånt. Selv kjempedyktige dessertkokker, med de beste muligheter, var skeptiske. Jeg har gått flere runder med meg selv om hvorfor akkurat jeg skal få det her til, hvis ikke de gjør det.

Roen. Det har blitt mørkt ute. Høna som pleier å ta seg en tur inn for å spise av de storvokste Maine Coon-kattenes matfat, har satt seg på vagen. I midten av juli forsvinner den spektakulære midnattssolen bak horisonten, og man skal ikke langt ut i august før mørketiden plutselig føles litt for nær. Snart dukker nordlyset opp.

- I dag står vi i kø hvor enn vi er og får kjøpt alt for penger. Jeg synes det er fantastisk å bo her uten naboer og uten klokke. Her kan du oppleve alle fire årstidene på én dag, sier Jeanette.

- Jeg tror det bare er bra å kjenne på litt mørketidsdepresjoner, slik at man kan merke at man lever og bli kjent med seg selv, fortsetter hun.

- For min del handler det om mye av det samme. Å kunne styre sin egen tid, å komme seg unna stresset, sier Remi.

- Det er et godt liv, dette?

- Javisst, sier han og går på kjøkkenet.

- Det er en annen verden, sier Jeanette. magasinet@dn.no